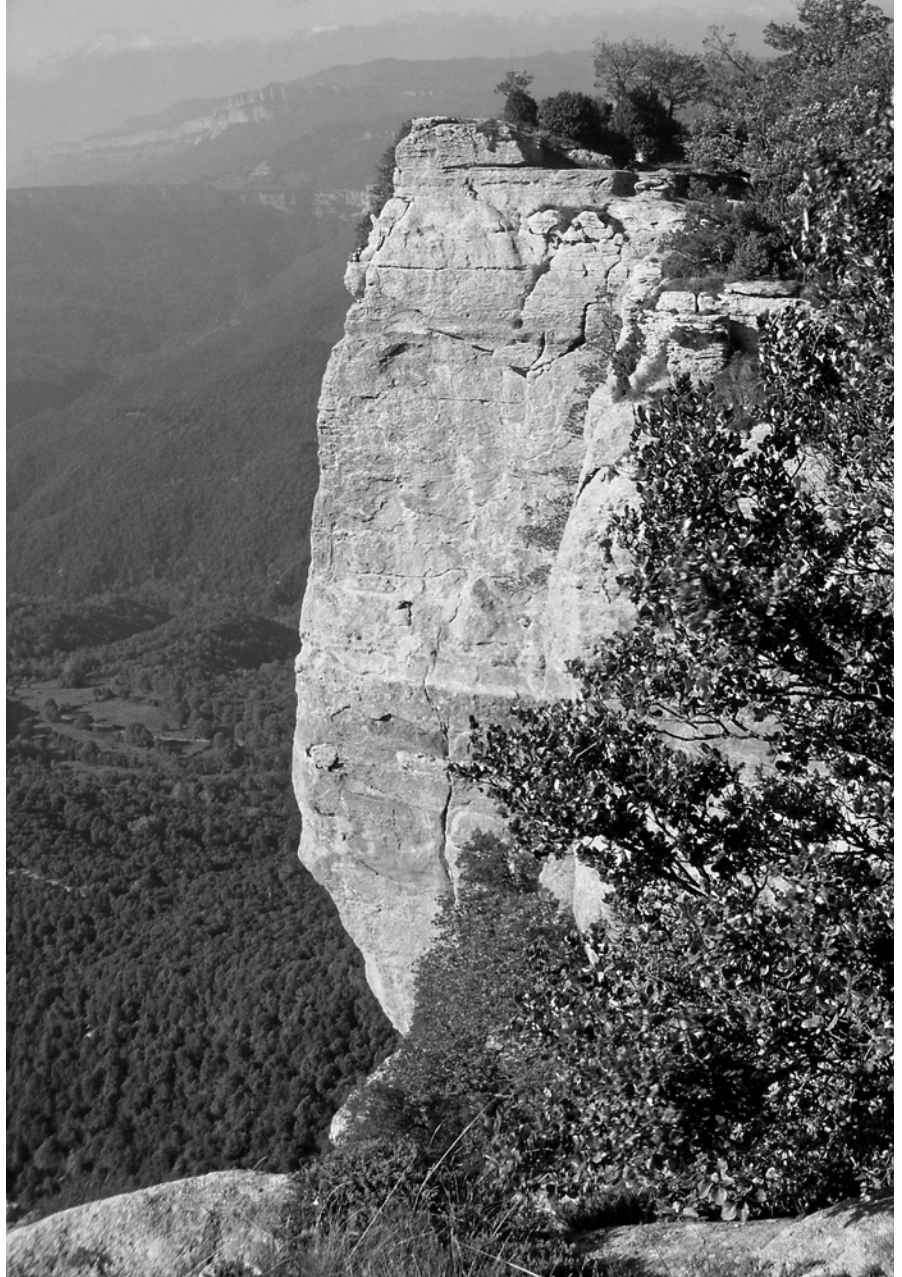

La trona del Far

Aprofitant que els dies encara són llargs és bon moment per arribar-se fins al santuari del Far, que sempre mereix una visita. Es dona un cas curiós: pertany al poble i parròquia de Sant Martí Sacalm, que són de la Diòcesi de Vic, però en canvi s'inclouen en la comarca gironina de la Selva, a la serralada de Collsacabra. I és que els límits territorials eclesiàstics no coincideixin a vegades amb els civils.

Gràcies a una llegenda que s'hi ambienta, neix la dita catalana «Cansalada i ous fregits treuen la vista als marits». Es diu que una veïna d'una masia del Collsacabra que estava farta del seu marit anava sovint al santuari a demanar a la Mare de Déu com s'ho podia fer per desfer-se'n. El sagristà se'n va adonar i un dia es va amagar darrere de la imatge i, amb una veu fineta, imitant la de la Verge, va aconsellar a aquella dona que alimentés el seu «estimat» amb cansalada i ous fregits –que en aquell temps d'austeritat era una menja molt exquisida–, i així aconseguiria tornar-lo cec.

La dona ho explicà a la veïna, que es compadí del marit i li contà el cas. Aquest va aprofitar uns mesos per tenir la panxa contenta fins estar-ne tip. Aleshores va dir a la seva muller que s'havia tornat cec i decidiren que el dia de l'aplec anirien al santuari a pregar a la Mare de Déu perquè li tornés la vista. Quan eren a punt d'arribar-hi, la dona va intentar empenyar el seu home per llançar-lo daltabaix del cingle; però aquest es retirà i ella va caure al buit per l'embranchida. La imaginació ens pot fer pensar que una de les pedres del preci-

pici és el seu cos, fruit del pas del temps, com així conta la llegenda, que li ha donat el nom de «la pedra de la mala dona».

El cingle on va caure existeix realment, i és conegut amb el nom de «La Trona», un autèntic mirador. El camí per anar-hi surt de darre dels jocs infantils del santuari,

i és a uns deu minuts a peu. La rondalla de l'època –que també té altres versions– intenta explicar que els homes ben alimentats són benèvols davant les accions de les seves esposes.

ÀNGEL RODRÍGUEZ VILAGRAN